QUia preposterus est ordo prius humana subsidia petere vt illis deficientibus diuum fauoris gratia postuletur: de pse. di. j. omnis christianus. i fi. Idcirco ego Johānes andree bonoñ. in oibus iuuenis: inter decretoꝝ doctores licz minimꝰ: tamē indignus: cupiens huius opis mei fore principiū ad inuocanōz honorez ⁊ laudem nomis ihu christi: qō quādo recolo flectere ōdeo genua saltē corde. j. de imu. eccle. decet: ꝓnus ad eū ingēnū possum hūiles porrigo preces: vt nō ponderatis humanis demeritis sui sola clementia in me sui celestis irriguī gratiā influat scientie ⁊ eloquentie supplendo defectuz sugendo ingenij motuū ⁊ memorie quantitatez: vt possim scripturaꝝ huiꝰ libri veritatem pādere: errores fugare. enigmata reserare: nodos soluere: obscura diuidare: et dubia declarare. j. de relig. c. j. Vel vt sic cōseruet ⁊ augmentet scientia: virtus ⁊ gratia in meipso: vt iuxta verbum ps. cum de virtute ambulem in vtute. de pe. di. ij. dum sanctam. plaueat: edificet: roboret: ⁊ ꝓseruet huiꝰ iuris scientia in mentibus desiderantiū auditoꝝ. xxiij. q. j. aduocauit. in fi. vt p eam ipsorum honorificata ⁊ ditata sint corpora. s. de pben. ō multa. i fi. ipsorūq; corporꝝ mēbra reddāt iustitie seruitura vt. xlvij. di. omnes. vt sic erudite sint anime ⁊ a deo pcte induteq; iustitia beatitudinem mereanē. de peñ. di. ij. illa anima. ⁊. ca. se. sit autem hoc opus memoriale ꝓuectis: iuuenes instruat: cū paribus conferat: ⁊ desides excusso negligentie somno. j. ō hom. p bōam assiduos ⁊ vigilantes reddat ad studiuz: vt sermo meus scintillam amoris huius scientie in eis inueniens in illam fluat ⁊ nutriat: vt cum creuerit flammā dignissimaz faciat: de pe. di. ij. si sermo. Aaudantes igitur hoc opus melioribus ratōnibus roborātes ⁊ merito reprehendentes amplectoꝝ: detrahentibus autem nō resisto: ꝗ velut agnus coram tondente non aperiam os meum: de pe. di. ij. si enim inquit. ad fi. ꝓme colūne. paratꝰ ab annículo deceri. xxiij. q. iij. c. j. Ascribat igitur insufficientie mee quicqd in hoc ope reprehendendū existit: me tamen reddant aliqualiter in his excusatuz cognoscende veritatis affectus: ⁊ non debilis amor quem corde gero fixū ad studium ⁊ studentes: quibus attrahor ⁊ absolute compello: manū ad calamū mittere: lz ad id insufficientissimū me cognoscam. Siquid autem ibi fuerit nota dignū ⁊ vale: prius diuine potentie: secundo reuerendissimo patri sub cuius vmbra quiesco ⁊ doctor sedeo lz indignus: dño Guidoni de Abaysio archidia. boñ. ex cuius scriptis ⁊ dictis que non in glosas recipio sed in textum: ⁊ maxime lectura per ipsum sup libro decretoꝝ nouiter compilata infrascripta collegi. Et licz omniū ꝓuoꝝ huiꝰ iuris dicta vel scripta suo iudicio putem esse summissa: vt qō approbat approbatum: ⁊ qō reprobat habeat a singulis reprobatum: filiali tamē audacia huius operis scripta sue correctoni subijcio: ⁊ ꝓfiteor me tenere quod approbat: ⁊ non tenere quod reprobat. Et si qua in hoc opere suis dictis vel scriptis essent contraria habere cogito illa pro nō scriptis: ⁊ per hoc cūctis pateat me reprehendi non posse: vt. xxxiij. q. j. hec est fides. de sum. trini. dānamus. in fi.

b Bonifacius epꝰ. ea ratione motus qua in principio secundi tercij quarti ⁊ quinti libri decre. Querere non solemne: de his. v. q. vj. que sunt in cuiuslibet libri principio attendenda: ꝗ in principio voluminis sufficit questiuisse: in principio huiꝰ sexti libri: licz nō idem sit auctor: querere ptermittā. vt sic breuitatis causa ad ea sufficiat remisisse que in principio Greg. compilationis p Ber. notata fuerunt. Et lz antiq; sit rethoricoꝝ altercatio: an salutatio sit pars epistole: id eoꝝ disputationi ⁊ solutōni relinquens hoc phemiū in quatuor diuido ptes. In quaꝝ prima salutatio ponitur vsq; ibi: sacrosancte. In secūda exordium: vsq; ibi: sane. In tercia narratio: vsq; ibi: vniuersitati. In quarta ꝓclusio: vsq; i fi. Primo igit dñs Bonifacius doctores ⁊ scholares morantes bonoñ. salutat ⁊ benedicit. Secūdo exordiēdo dicit q; intēdit sollicite circa cōmoda subditoꝝ ⁊ volūtarie laborat: ⁊ interdum totis noctibus vigilat antiqua iura declarando: ⁊ noua condendo: vt ipsoꝝ scandala tollat: ⁊ lites reprimat: ad quod se teneri fatetur ex officio dispensatiōis sibi credite: eo q; preest sancte romane ecclesie: que a deo prelata fuit cūctis ecclesijs: ⁊ effecta totius orbis magistra. Tercio narrat se a multis requisitum instāter vt elucidare deberet q; extrauagantibus editis post compilatōnē Greg. ix. ab ipso vel alijs ro. pon. teneri: ⁊ q; refutari deberent: ⁊ qui fuerunt auctores ipsarū. Quod efficere desideras p tres noiatos i littera extrauagātes ipsas fecit diligentius recenseri: q; multe resecate fuerūt: qz temporales vel iuri contrarie vel superflue: religōs in melꝰ reformatas vnibus constitutionū per ipsuz nouiter editis mandauit in vnū libruū redigi: ⁊ sub debitis titulis col' cari. Illumq; libruum vult adiūgi quōq; libris decretalium ⁊ vocari sextuz: cum senarꝰ numerus sit perfectus. Dicit demū: q; ideo non mādauit has pstitutiones in compilatione Greg. sub suis titulis poni: quia oportuisset multos libros destrui ⁊ nouos fieri cum maximis laboribus ⁊ expensis. Quarto ꝓcludendo mādat ipsis doctoribus ⁊ scholaribus: q; ipsum librum mature cōpositū: quē eis sb bulla trāsmittit: affectuose recipiant illo vsuri i iudicijs ⁊ schol' ⁊ precipit q; vlterius nō recipiant nec p decretalibus habeāt aliquas constitutōnes romanoꝝ pon. editas post compilatōnem Greg. ix. que in ipso sexto libro inserte vel reseruate non sunt. hoc dicit ꝓhemiū.

a Bonifacius. ex predecessoribus suis eiusdem nois licz ipse fuerit octauus: credo q; vnicam dere. habuimus. sez s. ō presump. nullus. Et dicitur Bonifacius quasi bona faciens: ⁊ vere est ꝓsonans nomē rei: qui esse debet. xxj. di. cleros. de preben. cum fm. insti. de dona. §. est ⁊ aliud. Bonum igitur imo optimū opus fecit: nostrū ius canō. illuminando: ⁊ p declarationes antiquoꝝ iuriū ⁊ per editōnes nouoꝝ: vt j. sequitur. Sed solent iuuenes dubitare qua ratione mutet nomen in creatione ro. pon. cum nominis mutatio ꝓhibita sit. C. de mu. no. l. j. hic etiā prius vocabat Benedictus modo Bonifacius ē noiatus. Innocentius. iiij. prius Bunbaldus. Greg. x. prius Theobaldus. Celestinus. v. prius Petrus. Respondet hoc fieri ad ostendendum q; mutationem nominis factam mutationem hois. cum etiā prius esset purus homo: nūc vicem veri dei gerit i terris. s. vt ec. bene. vt nostre. vel ideo quia omnis actio christi nostra est instructio. s. de elec. significasti. ij. q. j. deus omnipotens. ꝗ in ꝓmotōne Petri mutatum est sibi nomen: cum primo vocaret Simon. xxj. di. in nouo. ꝗ ro. pon. vicez Petri gerit: s. qui fi. fint le. per venerabilem. vnde ad eius instar primū mutandū est nomen. Preterea equū fuit mutationez fieri: quia posset ꝓmotꝰ turpe originale nomen habere: pone exemplū. s. de elec. p inquisitōnem. vnde nō esset equū ipsum illo nomine vocari. lex a de mutatione nominis fraudulenta intelligit.

b Episcopus. ante ꝓsecrationem ⁊ coronatōnem sic scribit: facius electus episcopus. ⁊ adde qō dicam in fi. li. sup data. Et qi ars se vocet episcopū: cum sint i ecclesia dei dignitates episcopali maiores dubitari solet: dic nouem ordines i ecclesia. xxj. di. cleros. ⁊. xxiij. di. episcopus. ⁊. c. se. Istoꝝ autem ordinū episcopalis est maior: qz illū ipso est iuenire maiorem vel parem: non ergo a dignitate: ꝗ ab ordine volens nūcupari se vocat episcopū. ⁊ est ꝓra theologos: qui dicūt [illegible] esse septem ordines. dicunt etiā q; episcopalis ⁊ ꝓsbiteratus nō [illegible] ordines: p eo q; certum officium circa confectōnem eucharistie non est illis ordinibus deputatum. nos iuriste ꝛ: p iura predicta: de hoc s. de pur. ca. quotiens.

c Seruus seruoꝝ dei. non simpliciter se dicat seruū: ꝗ seruū seruoꝝ dei: quasi de his que sunt sons nihil ad eum. ij. q. j. multi. Vel qz his non seruit qui deo non seruiūt: ꝗ illos iudicat. his autem qui seruiūt seruit: vt. j. de offi. lega. officij. vel dic: seruoꝝ dei. sez apostoloꝝ petri ⁊ pauli: quoꝝ vices gerendo seruire ipsis dicit. vel ex nimia humilitate hoc dicit fm quā negat se vniuersalem papā. xcix. di. ecce. ⁊ submittit se iudicio seculari. ij. q. vij. nos fi. ⁊ volūtarie purgatoi. ij. q. v. mandastis. vel dic vt no. in phemio greg.

d Filijs. quos papa vocet filios: ⁊ quos fratres. dic vt s. de cri. fal. q; gran. Et licz aliquis episcopus esset in studio bonoñ. scholaris vel

Incipit liber sextus decretalium dñi Bonifacij pape. viij.

Bonifacius episcopus seruus seruorum dei. Dilectis filijs

doctor non est ꝓpterea rescriptũ vitiosum: q: generalius inspicimus: nec est curandum de modico: de consecra. di. ij. reuera. §. de symo. & si questiones. Io. an.

e Doctoribus. doctor dicit a docendo: & debet esse cautus ne preferat tacenda vel dicenda reticeat. xliij. di. sit rector. in pn. & debet seipsum & ꝑba sua fm audientiũ capacitatẽ & ingenii coaptare. viij. q. j. oportet. qui enim ea dicit q̃ ab auditoribꝰ intelligi non valent: nõ eorũ vtilitatẽ: ꝗ ui ostentationis facit. xliij di. §. vltr. nec debet esse arrogans ꝗ humilis. de ma. & obe. c. vl. nam hẽ ꝓpriũ doctrina arrogantiũ vt hũilit nesciãt ꝓferre que docẽt: & recta q̃ sapiũt recte ministrare nõ possint. xlvj. di. c. j. & doctores vniuersitatẽ faciũt. §. de ꝓsti. ex lr̃is.

f Scholaribꝰ. a schola dictis. Priuilegiati autẽ sunt scholares i his que habenẽ. ff. fami. herc. l. ea que pater. & C. ne fi. pro pa. in ꝓsti. habita.

g Bononie. quid de alijs? dic vt no. in ꝓhemio greg. ꝓpilationis.

h Cõmorantibꝰ. mlti morantẽ qui parũ studẽt. & hos forte curialiter retinẽdere voluit fm osti.

Benedictõnem. per benedictõnẽ prelati deuote suscepta venialia remittũt: ad hec. j. q. j. dictũ & c. maledicũ. & ca. se. Sicut p generalẽ ꝓfessionẽ & oratõnẽ dñicam: de pe. di. iij. de q̃tidianis Per aquã bñdictam: de ꝓse. di. iij. aquam. Per elemosynã & ieunia: de pe. di. iij. sane cauendũ. Et p eucharistiã deuote sumptam: de cõse. di. ij. cum omne. Per vnctõẽ extreme nõ: §. de sa. vnc. c. vno. ad pn. Per deuotã pectoris tunsionẽ: ꝗ pe. j. tres sunt actiones osti. qui hoc no. de pe. & re. omnis. & qd dixi de remissiõe venialiũ ... vere in eo q̃ nõ est in mortali: vt no. de pe. di. j. ꝓfecta. i vl. ... le enim sine veniali potest dimitti: ꝗ non ecõuerso: q: mortale ... charitatẽ: veniale fervori charitatis. sublato vo priori tollit ... ꝗ nõ ecõuerso.

i Sacrosancte. exordũ. & ideo sacrosancta dr̃: q: cõsecrata fuit martyrio apl'orũ petri & pauli. xxj. di. q̃ nis. xxij. di. c. ij. j. ꝗ elec. fundamenta. & de reliquijs. c. j.

l Inpscrutabilis. vñ. o altitudo diuitiarũ sapientie & scientie dei q̃ ... scrutabilia sunt iudicia eius: & inuestigabiles vie eius. ad ro. xj. & de pe. di. iij. si ex bono.

m Incõmutabili. xxij. q. iiij. incõmutabilis. §. de sum. tri. firmit.

n Dereliquit. per illa verba: tu es petrus &c. xxj. di. in nouo. & c. se. vel pasce oues meas. de elec. significasti.

o Magistratũ. xxij. di. c. j. & ij. §. de sum. tri. c. dãnamꝰ. ad fi. §. ꝗ ꝑmit. antiqua. C. de sacrosanctis ec. l. iubemus. & j. ti. ꝓxi. ca. vno.

p Dispensationis. xliij. di. dispensatio.

q Cõmodis. in his ꝓcipue quibꝰ aiarũ saluti ꝓsulit. j. de ꝓbẽ. c. j. de ꝓbi. c. vl. cum si.

r Prosperamur. j. de offi. lega. officij.

s Iugi. i. continuo. Io. an.

t Labores. idem dicit ꝗmator in aut. vt diui. iuf. subscrip. ha. glo. quest. in pn. coll'. viij.

u Insomnes. in aut. vt iudi. sine quoquo suf. in pn.

r Formas. C. de veteri iure enucl. l. ij. §. sed q: diuine.

y Declaratõe. vt. j. de elec. statutũ. de ꝓben. q: sepe. cum si.

a Iuriũ. nũc antiq̃ inouatõe vbũ clementis. j. de ꝓbẽ. c. j. cũ si.

b Possibile. hoc dicit: q: natura est introductũ plura eẽ negocia q̃ vocabula. ff. de prescrip. ver. l. natura.

c Sane. narratio.

d Prouide. C. de no. co. cõpo. in prima ꝓstitutione.

e Utiliter. di. iiij. erit. Io. an.

f Ab eo. vt. j. de rescrip. c. j. de testi. c. j. & ij. ꝗ dei. c. j. ꝗ hẽ. c. j. de resti. i ite. c. j.

g Alijs. vt p te. j videbis.

h Successiue. & sic successiue sic ordinate poni debuerũt: vt ex ordinatõe ipsarũ quis por fuerit pateat: vt i ꝑma ꝓstõe. C. ꝗ no. co. ꝓpo. qd in hꝰ libri ꝓpilatõne bñ seruat: vnde sicut decretales greg. ix. ponũt in ti. alle sunt ꝑme: bonifacij sp sunt vltime. In decretalib tñ eiusdẽ auctoris dici solet: q: hic ordo nõ sp seruat qd solet probari §. de of. archi. ad hoc. & c. vt nostrũ. & §. qui fi. sint le. cãm. j. & ij.

i Auctoribꝰ. sicut erat in decre. greg. ix. j. de resti. i inte. c. j. quã qdã attribuebãt alex. iiij. & idẽ i sũlibꝰ

k Apicem. idẽ vbũ habes. xl. di. nõ nos. ibi: qs enim sancũ dubiter: quez apex tante dignitatis attollit als extollit. j. ꝓcef. de ꝓ c. vl. in pn.

l A mltis. me teste fuit sup hoc requisitus ab vniuersitate bonõ. p nũciũ suum ad hoc missum discretũ vir bone mẽore dñm iacobũ de castello mansionariũ bonõ. q̃ hominem erat. i. parꝰ homo corpore: & intelligas q: magnus fuit in huius iuris scientia: cum ꝓponeret coram papa bonifacio stans: Boni. credens genu flexum monebat eum vt surgeret: & tunc ferẽ portuensem. scz frẽm matth. de aquaspreta dixisse ad papam: zacheus est.

m Dispendũ. coartandũ fuit. j. de rescrip. c. iij.

n Teneri. scz inserte in hoc libro vel reseruate.

o Refutari. s. q̃ hic inserte vl reꝗuate ñ reprienẽ: vt. j. i fi. ꝓhe.

p Publica. iij. di. erit. in fi. Io. an.

q Vicecancellariũ. tũc: nũc diaconũ cardinalez. ti. scti eustachij.

r Doctorẽ. hi erãt gloriosi ñ solũ doctrina legũ ꝗ et exprienia rerũ. & tales debẽt esse iuris ꝓpositores. C. de no. co. ꝓpo. in ꝑma ꝓstõne.

s Huiusmodi. scz editas post volumẽ greg. ix.

t Contrarie. qd in iure reperi nõ debet: vt §. in ꝓhe. greg. ix. et C. de veteri iure enu. l. tanta.

u Abbreuiatis. vt est videre i decre. greg. ix. j. de dei. c. j. que p longiora vba extrauagabãt: & incipiebat: graueni nobis. cũ si.

x In toto. vt patet i decre. Inno. iiij. q̃ incipiebat graue nimis: que p breuia vba pomẽ: ne cle. vel mona. c. ij. & p decre. que olim: incipiebat sicut dilecti. que p breuia verba pomẽ. j. de elec. statutũ. & in decre. j. de testa. c. j. que olim incipiebat Johãnes frange pa. extrauagãs inno. iiij. maxime in textu: & multe sunt similes.

a Mutatis. j. de rescrip. statutum.

b Correctionibꝰ. vt. j. de here. q̃ancq̃. ad fi. vt ibi dicũ.

doctoribus & scholaribus vniuersis boñ. cõmorantibus salutem & apostolicã bñdictõnẽ

Sacrosancte romane ecclesie quã impscrutabilis diuine ꝓuidẽtie altitudo vniuersis dispositõne incõmutabili ꝓtulit ecclesijs & totius orbis ꝓcipuũ obtinere voluit magistratũ regimini ꝓsidẽtes sollicitamur curis ꝓtinuis: et assidua meditatõne vrgemur vt iuxta credite nobis dispensationis officiũ subditorũ cõmodis: in q̃rũ ꝓsperitate vtiq̃ ꝓsperamur: iugi quãtũ nobis ex alto ꝓcessum fuerit: sollicitudinis studio ĩtẽdamꝰ. Amplectimur quippe volũtarios ꝓ ipsorũ quiete laborẽs: & noctes q̃q̃ transimꝰ insomnes: vt scandala remoueamus ab ipsis. Et quas humana natura nouas semp dꝰperãs edere formas: lites q̃tidie iuenire conatur: nunc antiquorũ declaratione: nunc vo nouorũ editione iuriũ: ꝓut nobis est possibile: repmamꝰ Sane cũ post volumen decretaliũ a felicis re. grego. pa. ix. pre. n. tam ꝓuide q̃ vtiliter ꝓpilatũ nõnulle ab eo & ab alijs romanis põtificibus successiue sup diuersis dicerentur articulis edite decretales: de quarũ aliquibꝰ an decretales existerẽt: earũq̃ auctoribus dubitabãt sollicite in iudicijs & ĩ scholis Nos ad apicem summi põtificatus superna dispositiõe vocati: super hoc cum instantia requisiti a multis ambiguitatẽ & incertitudinẽ hmõi dispendium pluribus afferẽtẽ omnino tollere ac elucidare: que de decretalibꝰ ipsis teneri queve debẽt imposterũ refutari: gratia suffragãte diuina ꝓ vtilitate publica desiderabiliter affectantes ꝓ venerabiles fratres nostros guillm archiepm ebredunen. & berẽgariũ epm biterren. ac dilectũ filiũ mgrm richardũ de senis sancte romãe ecclesie vicecancellariũ iuris vtriusq̃ doctorẽ decretales hmõi diligẽtꝰ fecimus recẽseri: & tandẽ pluribꝰ ex ipsis cũ vel tpales: aut sibi ipsis: vel alijs iuribꝰ ꝓrie seu oino supflue videreẽt penitꝰ resecatis reliq̃s quibusdã ex eis abbreuiatis: & aliq̃bꝰ ĩ toto l'ĩ ꝑte mutatis: mltisq̃ correctõnibus detractõibꝰ & additõibꝰ

put expedire vidimus: factis in ipsis: in vnū libꝝ cū nōnull' nr̃is cōstitutōnib̃ in q̃bus ad correctōnem moꝝ subditorūq̃ q̃etē multa statuunt̃ salubria fructus vberes ꝛo ꝓpicio in domo dn̄i allatura: ⁊ plurima ī iudicijs ⁊ ex̄ freq̃ntata dubia ꝛecidunt̃ redigi mādauimus ⁊ sub ꝛebitis titul' collocari. Quem librū q̃nq̃ libris alijs dicti volumīs ꝛecretaliū ãnectendū sensuim⁹ sextū nuncupari: vt idē volumē senariū q̃ nūerus est pfectus: libroꝝ illo adiūcto numerū ꝓprehendēs: pfectā in reb⁹ agēdis formam tribuat ⁊ in moriḃ⁹ disciplinā Nec sine cā morem p̄decessoꝝ nostroꝝ: q̃ cū ꝓstitutōes aliq̃s ꝓmulgabāt: nouiter eas mādabāt sb̃ antiq̃ꝝ serie situari:

omisimus in hac pte seruare. hec cñ fecim⁹ ne infinitos libros ꝛestrui: ⁊ alios ñ sine maximis dispēdijs laboribꝫ ⁊ expēsis ꝛe nouo fieri oporteret.

¶ Vniuersitati vestre igit̃ p aplica scripta mādam⁹ q̃ten⁹ libꝝ hmōi cū multa maturitate digestū: quē sb̃ bulla nr̃a vob̃ trasmittim⁹: ꝓmpto suscipiētes affcū: eo vtam̄ ꝛecetero ī iudicijs ⁊ ī schol': nll'as aliaſ p̄ illas q̃ iserūt̃ aut spāliꝫ refuant̃ ī eo ꝛecretales aut ꝓstitutōes a q̃buscūq̃ nostris p̄de. roma. ponti. poit editōnē dicti volumīs ꝓmulgatas recepturi vlteri⁹: aut p ꝛecreta lib⁹ habituri. ¶ Rego. x. in generali ꝓcilio lugdun̄.

¶ De summa trinitate ⁊ fide catholica. Rubrica.

e Decretōnibus. vt. ij. ꝛe rescrip. c. j. ad fi. ⁊ ꝛe testi. c. ij. ad fi. ⁊ duplicitꝛ. j. ꝛe sen. ex. q: piculosum. vt in his oibus dicam.

d Additōib⁹. vt. j. ꝛe regula. nō solū. vt ibi dicā. idē esset videre in ꝛecre. j. ꝛe pbē. si p clericis pau. ⁊ j. ō ꝓcef. pbē. ne captāde. v. licꝫ. ⁊ ī ꝛecre. executor. v. potest tñ. habito respectu ad antiquas vñ tracte fuerūt.

e Vidim⁹. ē. ꝛe consang. nō ꝛebet.

f Correctōnē moꝝ. q: hoc solum bñ agit̃ vt vita hoīuꝫ cōrigat̃. xxiij. q. v. prodest. ⁊ impator dicit legibus nr̃is mores imēdim⁹ corrigere. ¶. ꝛe scōis nup. l. j. ad idē. xlvj. dist. c. j. ibi: ne clans moriḃ ꝛē. ⁊ ē. ꝛe vi. ⁊ ho. cle. vt clericoꝝ.

g Titulis. nota rubricas esse autēticas: ad hoc ꝛe pen. di. j. §. hec aūt. ē. ne se. va. c. j. vt ec. bñ. c. j. ff. q̃ quisq̃s. iur. l. j. Item no. rubricas ꝛe textu p q̃ colligē scriptoꝛes q̃ ꝓmisit textū scribē illas ponere ꝛebere.

h Volumen. ꝛecretalium.

i Perfect⁹. vt. xxv. q. iij. c. vno. Sex ei etatib⁹ mūdi generatō ⁊ homīs status finit̃. vt ibi. Prima ei etas in hoīe est infantia: q̃ durat vsq̃ ad. vij. an. Secunda puerina: vsq̃ ad. xij. vel ad. xiiij. Tercia adolescentia: vsq̃ ad. xxv. Quarta iuuentus vel virilis etas: vsq̃ ad q̃nq̃gintā Quinta senectus: vsq̃ ad. lxx. Sexta ab inde: ⁊ dr̃ seniū aliarum etatū terminus. ¶. ꝛe sacrosanc. ec. vt inter diuinū. Sic ⁊ sex generatōes mūdi. Quarꝝ prima vsq̃ ad noe. Secūda vsq̃ ad abrahā. Tercia vsq̃ ad dauid. Quarta vsq̃ ad trāsmigratōes babylonis. Quinta vsq̃ ad aduentuꝫ christi. Sexta vsq̃ ad finem seculi. Est aūt ad hoc simile ē. ꝛe pfang. non ꝛebet. ꝛe pfe. di. iiij. ꝛe trinit. sed licꝫ bone sint iste similitudines: nō tamen inferūt ipsum senarium numeꝝ esse pfectū. vñ dic fm arithmeticos quatuor ē generatōes numeroꝝ. Prima que incipit ab vno ⁊ durat vsq̃ ad. x. ⁊ dicit̃ ista numeroꝝ monadicoꝝ: a mona q̃ est vnū. xvj. q. j. placuit. ij. quia ab vno incipit. Secūda dr̃ ꝛecadicoꝝ: a ꝛecade. q̃ est ꝛecē. ⁊ durat vsq̃ ad centū. Tercia dr̃ centedicoꝝ: ⁊ incipit a centū ⁊ durat vsq̃ ad mille. Quarta dr̃ milledicoꝝ: a mille incipiens: ⁊ durat vsq̃ in infinitū. Ex his quatuor generib⁹ nūeroꝝ est repire alios pfectos paucos tñ: alios imperfectos. Ex imperfectis est repire alios diminutos alios abundātes. dr̃ aūt numerus pfectus qui pstat l' resultat precise ex oibus partib⁹ suis aliquotis simul aggregatis. Est ergo videndum que sunt partes aliquote. Et sunt partes aliquote: que aliquotiens sumpte reddunt suum totum precise. id est. non plus nec minus: vide hoc in senario: qui est primus perfectorum: ⁊ solus inter monadicos pfectus. nam sex vicib⁹ vnuꝫ sex sunt: ter duo sex sunt. bis tria sex sunt. Abinde nō sunt partes aliquote: q: quatuor aliquotiens sumptū faceret. viij. vl' plus. ergo oēs partes aliquote sunt hec: vnū duo tria: ꝗ vnū duo tria faciūt sex: q̃ senari⁹ nūerus est pfectus fm diffinitōꝫ supiorem: que hꝫ q̃ nūerus pfect⁹ resultat precise ex oibus partibus suis aliquotis simul aggregatis. vide in alio nūero pfecto. in genere cñ ꝛecadicoꝝ alius ⁊ solus nūerus est pfectus. scꝫ. xxviij. tolle partes. scꝫ dimidiam ⁊ circa. ff. ꝛe ver. sig. nomen. q: vltra dimidiā nō esset repire aliquotas: vt ē dixi. xiiij. est pars aliquota: q: bis sumptū facit. xxviij. Xiij. xij. xj. x. ix. viij non sunt partes aliquote ꝛe. xxviij. q: aliquotiens sumpte nō inferunt precise suū totū: ꝗ plus vel minus. Nam. xiij. bis sumptum facit. xxvj. ter sumptū facit. xxxix. ⁊ sic plus vel minus ⁊ sic ꝛe singulis. vij. est pars aliquota: q: quater sumpta infert suū totū. vj. ⁊ v. non sunt partes aliquote. iiij. vo est pars aliq̃ta: q: septies sumptum infert suū totū. tria non est pars aliquota: ꝗ duo ⁊ vnū bene sunt partes aliq̃te: q: xiiij. vicib⁹ duo facit. xxviij. ⁊. xxviij. vicib⁹ vnum facit. xxviij. ergo restat q̃ omnes ptes aliquote ꝛe. xxviij. sunt xiiij. vij. iiij. duo ⁊ vnū. ꝗ ex his aliquotis simul aggregatis resultat precise totum. q: xiiij. vij. iiij. duo ⁊ vnū faciūt. xxviij. ergo fm diffinitōnem supiorem. xxviij. numerus est pfectus. ⁊ sic etiā ꝛe aliis pfectis. ¶ Computaui aūt ꝛe isto vt melius intelligerēt dictum ō senari o.

Ex imperfectis dixi q̃ alij sunt diminuti: ꝛe quib⁹ solet poni exemplum in octonario. tres cñ sunt partes aliquote ꝛe octo: scilꝫ. iiij. ij. ⁊ vnum. sed iiij. ij. ⁊ vnū faciūt. vij. ⁊ sic est imperfectus diminutus. vide ī quaternario: cuius due sunt ptes aliquote. scꝫ duo ⁊ vnū quia bis duo quatuor. ⁊ quater vnū quatuor. sed duo ⁊ vnum: faciūt tria: ergo ē quaternari⁹ numerus imperfectus diminut⁹. vide in. x. cui⁹ etiam due tñ sunt ptes aliquote. scꝫ tria ⁊ vnū. ꝗ tria ⁊ vnū faciūt quatuor. ⁊ sic est imperfectus diminut⁹. In imperfecto abundanti solet exēplum poni ī duoꝛenario: cui⁹ aliquote sunt. vj. iiij. iij duo ⁊ vnū. ꝗ iste aliq̃te simul aggregate reddūt plusq̃ totum. scilꝫ. xvj. ergo est imperfectus abundans. vide ī. xx. cuius partes aliquote sunt. x. v. iiij. ij. ⁊ vnū: q̃ sil' aggregate reddunt plus q̃ totū. scꝫ. xxij. ⁊ sic ē numerus imperfectus abundans. hec late clare ⁊ computando posui: vt bñ intelligat hoc q̃ non est ꝛe materia iuristaꝝ.

k Nec sine. antipophora. rñdet cñ tacite q̃stioni: q̃ queri posset: q̃re nō mādabat istas ꝛecre. poni ī anniq̃ ꝓpilatione greg. sub suis titulis.

l Predecessoꝝ. inno. iiij. ⁊ greg. x. scripserūt cñ hi in ꝓhemio suis ꝛectoriḃ ⁊ scholariḃ: vt ꝛecre. quas mittebāt sub suis titulis: put ex primebat̃ ī ipsis: inseri facerent. vel q̃dā faciebant ipsas scribi in fine titulorꝝ ꝓpilatōis greg. ⁊ isti seruabāt mandatū. quidā faciebāt ꝛe eis volumina: ⁊ isti nō seruabāt mandatū ipsoꝝ vt hic patet.

m Promulgabāt. leges instituunt̃ cū ꝓmulgant̃. iij. di. §. leges.

n Infinitos. oēs. scꝫ eduos aīi huius libri ꝓpilatōꝫ.

o Laboribꝫ. no. maximos labores esse ī libris scribēdis. ⁊ est ō scholares: q̃ sp dum sunt in studio faciūt scribi libros: dū laborare ꝛebēt ad studiū. laboribꝫ cñ talibꝫ ⁊ expēsis parcendū est. ꝛe ꝛo. ⁊ ꝓtu. finē.

p Vniuersitati. conclusio.

q Maturitate. quod fieri ꝛebet: vt. xxxv. q. ix. apostolice. ⁊ ē. ꝛe rescrip. ad audientiam. j. Jo. an.

r Bulla. al's non credit̃ mandatū ꝓncipis: vt. xcvij. di. nobilissim⁹ vbi ꝛe hoc. ⁊ ¶. ꝛe man. prin. l. vna.

s Decetero. constitutio ergo respicit futura. quid ꝛe pendentib⁹ dicā j. ꝛe elec. licꝫ canon. Quando incipiant ligare pstitutōes huius sexti libri dicam in fi. libri sup data.

t Scholis. hoc expone: vt no. in ꝓhemio greg.

u Reseruant̃. sicut ꝛecre. exijt q̃ semiuat. reseruata. j. ō ver. sig. Et pstōnes oēs edite sup negocio herencie pzauitatis non ꝓtrarie pstōnib⁹ huius libri sexti: vt. j. ꝛe here. c. vl. in fi. Item posset dici ꝛe reuocatorijs. ꝛe q̃b⁹. j. ꝛe pben. c. pe. ⁊ antepe. ⁊ ꝛe ꝓcef. pbē. c. vlt.

x Volumina. scꝫ ꝓpilatōis greg. ix. ⁊ sic vides hodie p hūc finez: q̃ ꝛecre. ꝛe fide instru. pastoralis. nō habet locum in ꝛecretalib⁹ editis post ꝓpilatōnem greg. ix. ⁊ ante hunc libꝝ: sed posset habere locum in ꝛecre. bonifacij editis post ꝓpilatōnez huius sexti libri. ⁊ in oibus per eum vel eius successores edendis.

y De summa trinitate. huius sexti libri rubrice iudicio meo ꝓmutande nō sunt. ratio q: fm hoc q̃ occurrebāt aliqua addenda mutāda ꝛetrahenda vel corrigēda: sic addita mutata ꝛetracta vel correcta fuerunt habito respectu ad ꝓpilatōꝫ antiquā: ⁊ ipsi⁹ rubricaꝝ hic ordine retento: si nihil in titulo volebat addere: vel mutare illo omisso transibat ad sequentes: vnde fm rei veritatē ꝛecretales huius libri in compilatōne antiqua ꝛebebant sub suis titulis collocari: sed omissum fuit